

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Sacramentis in Genere, & duobus primis in specie

Bosco, Jean a

Lovanii, 1665

Sectio Sexta. De Ceremonijs Baptismi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73340)

Cujus constitutionem Papam confirmasse non est manifestum.

Vnde autem possit doceri, quod omnia illa capitula ibi compilata Papa confirmat, non est manifestum. Nec etiam eo modo, quo est manifestum de omnibus capitulis positus in Decretalibus, ibi enim in proemio Gregor. IX. scribens Doctoribus in iure Canonico mandat, quod contenti sint in scholis & in iudicijs hac compilatione. Et Bonifacius VIII. in proemio 6. libri mandat, quod de constitutionibus editis a tempore Gregor. IX. usque ad tempus suum, illa sola habeant robur, quae ibi inserta sunt. Ita Doctor,

I 24.

Qui ibidem ad objectionem, quae formari posset ex his binis verbis textus, secundum Canones, scilicet Pontificios, Respondet: Hoc deberet Glossator apponere, quia haec glossa est necessaria, sed nulla ponitur ostendendo ubi sit Canon super hoc editus.

Et arguens Canonistas glossatores addit: Et hic, sicut in multis locis apparet inutilis occupatio glossatorum in iure canonico, qui multiplicant concordantias, & auctoritates ad unum vocabulum, & postea in fine nihil ad propositum; & alibi ubi est verbum maximi ponderis, a quo dependet sententia

totius capituli transeant sicco pede. Tandemque concludens inquit: Possit ergo dici quantum occurrit quod ignorantia facti, addo ego, & juris, dammodo non trinitaria vel crassa, sed probabilis, id est, invincibilis, sit, totaliter excusat conferentem a peccato illa, & suscipientem. Universaliter enim peccata canonica non incurritur, nisi a latore Canonis inferatur; ubi ergo non invenitur vi verborum inflicta, tunc simpliciter est dicendum quod nulla est.

Et haec quidem de poenis reiterantium Baptismatis substantiam; pro reiterantibus autem solas ceremonias, seu ritus accidentales, nullam lego in iure poenam constitutam: licet enim Acolythus non concurrat proximè ministrando aliquid substantiale, tamen quia ministrat baptizanti, ad totam illam actionem cooperari censetur, sicut cooperatur Sacrificio, qui Sacerdoti offerenti ministrat.

Superest ut paucis explicemus principales, & magis controversas ceremonias ab Ecclesia adhiberi solitas in administratione hujus Sacramenti.

SECTIO SEXTA. De Ceremonijs Baptismi.

Trident. Hae ceremoniae non possunt per quemcumque Ecclesiae pastorem immutari

Concilium Tridentinum sess. 7. de Sacramentis in genere, contra haereticos nostri temporis (qui more suo quod ignorant blasphemant, irridentes ceremonias ab Ecclesia adhiberi solitas in Baptismo & alijs Sacramentis tamquam vanas & superstitiosas) hunc expressit Canonem 13. Si quis dixerit receptos & approbatos Ecclesiae Catholicae ritus in solemnibus Sacramentorum administratione adhiberi consuetos, aut contentum, aut sine peccato a ministris pro libitu omitti, aut in novos alios per quemcumque Ecclesiarum Pastorem mutari posse; anathema sit.

sed solum ab Ecclesia,

Nota, Per quemcumque, quo insinuat, sicuti per universalem Ecclesiam, cujus caput est Pontifex, institui sunt; ita ab eadem pro loco & tempore mutari posse. Declarat namque eadem Synodus sess. 21. cap. 2. hanc potestatem perpetuam in Ecclesia fuisse, ut in Sacramentorum dispensatione, salva illorum substantia, ea statueret, vel mutaret, quae suscipientium utilitati, seu ipsorum Sacramentorum venerationi pro rerum, temporum & locorum varietate, magis expedire indicaret.

1. Cor. 4. v. 1.

Probat ex Apostolo: Id autem Apostolus non obscure visus est inuisse, cum ait. Sic nos existimet homo, ut ministros Christi, & dispensatores

tores mysteriorum Dei. Confirmatque ejus exemplo dicens: Atque ipsum quidem hanc potestatem usum esse, satis constat, cum in multis alijs, tum in hoc ipso Sacramento (agit de Eucharistia) cum ordinatis nonnullis circa eum usum, caetera, inquit, cum venero disponam.

Unde D. Aug. loquens de ritu Eucharistico Epist. 118. c. 6. ait: Et ideo non praecipit Christus, quo demerps oratione sumeretur Eucharistia, an post, an ante alios cibos, ut Apostolus, per quos Ecclesias dispositurus erat, servaret hunc locum.

Querant nunc haeretici ubi Scriptura praescripserit hujusmodi ceremonias, & facile quisque respondebit, ubi Apostolos, & eorum successores constituit dispensatores mysteriorum, hoc est, Sacramentorum Dei; quippe ministri & dispensatoris est res Domini sui cum omni reverentia & utilitate distribuere. Quis autem adeo insanit, ut dicere audeat ceremonias sacramentales nec venerationi Sacramentorum, nec utilitati suscipientium expedire?

Nonne Deus sua Sacrificia & alia Sacra in antiqua lege praecipit fieri certis ritibus & ceremonijs? lege Exodi cap. 12. 29. & 30. nec non Leviticum per totum, & inficiari non poteris.

Quid dicam de Christo novae legis institutore?

tutore? An non elevando oculos, agendo gratias, accipiendo in manibus panem, benedicendo, Luc. 9. multiplicavit 5. panes & duos pilces, latians ex eis 5. millia hominum, & Luc. 22. instituit Sacramentum Eucharistiæ? Matth. 26. & Luc. 22. oravit genibus flexis, procidit in terram. Joan. 20. insufflavit in Apostolos, Luc. 24. elevatis manibus ipsis benedixit. Nisi itaque ceremoniæ divino cultui, Sacramentis & Sacrificijs convenirent ad majorem eorum solemnitatem ac splendorem, non ita curiosè Deus illas antiquitùs præcepisset, nec Christus exemplo suo confirmasset.

De utilitate ceremoniarum, aliorumque sacramentalium quis dubitet? Nam, præterquam quòd omnia habeant naturalem quamdam vim per modum objecti excitandi fideles, qui eorum institutionem & consecrationem norunt, ad quamdam pietatem & reverentiam; cùm hoc sit naturale omni rei piæ, etiam imaginibus, & alijs quæ ingerunt cognitionem rerum divinarum; insuper exorcismi specialem habent virtutem fugandi & compescendi dæmones.

Primo quatenus continent signum crucis, invocationem nominis Jesu, comminationem divinæ vindictæ, & similia dæmoni odiosa. Secundo ratione precum Ecclesiæ, quæ apud Deum plurimum valent. Tercio ratione potestatis, quam Christus Ecclesiæ specialiter dedit supra omnem virtutem inimici Mar. 16. & Luc. 10. non habent tamen hunc effectum infallibiliter, sed dæmoni subinde permittitur magis & diutius resistere ob causas nobis ignotas.

Præterea pleraque ceremoniæ per modum impetrationis conferunt suo tempore gratias prævenientes, seu pios motus, quibus homo disponatur ad remissionem peccatorum, & exercitium virtutum. Patet ex orationibus Ecclesiæ, quibus ceremoniæ illæ aut sacramentalia consecrantur, vel suscipientibus applicantur. Illæ quippe orationes, cùm sint ab Ecclesia institutæ, & nomine Ecclesiæ Deo offerantur, indubie apud Deum sunt efficacissimæ.

Dixi, per modum impetrationis; quia sine fundamento dicitur hujusmodi effectus causari à sacramentalibus ex opere operato, cùm sint instituta ab Ecclesia, quæ sicut non potest Sacramenta instituire, sic nec signis sacramentalibus effectum quemcumque divinitus causandum infallibiliter annexere. Dubitas? Experimentiam consule, & citius omne dubium evanescet.

Cùm itaque ceremoniæ sacræ & convenientes sint & utiles, nec non antiquissimæ ab ipsis Apostolis, aut eorum immediatis successoribus institutæ, ut videre est apud Bellarm. lib. 1. de Baptismo c. 23. & sequentibus, præclare, ut semper, dixit D. August. supra cap. 5. Similiter etiam si quid horum (ceremonialium) tota per orbem frequentat Ecclesia. Nam hoc quin ita faciendum sit, disputare insolentissima insania est. Ne illi ergo sint insolentissimi insani, qui ceremonias baptismales, toto orbe ab Ecclesia frequentatas, tamquam vanas & superstitiosas derident & rejiciunt.

Quamvis & ipse Calvinus præscribat, ut parvulus deferatur ad Ecclesiam die dominico, vel quando est concio, ut deferentes interrogetur, an spondeant se illum in fide & moribus instructos cùm adoleverint, ut imponatur nomen baptizando, ut forma pronuntietur lingua patriâ, ut Symbolum, oratio dominica & aliæ preces recitentur. Lutherani addunt abrenuntiationem sathanæ & pomparum ejus; imò Lutherus voluit formari signum crucis in fronte & pectore baptizati.

In quo quæso Scripturæ loco ista legerunt? Fateantur ergo se vanos esse & superstitiosos; vel consentiant in vera Dei Ecclesia relictam esse potestatem hujusmodi ritus ordinandi & præcipiendi ad majorem decorem ac reverentiam Sacramenti, utilitatemque suscipientium.

Porro Ecclesiam hæc potestate usam fuisse circa Sacramentum Baptismi, varias ceremonias ordinando, & præcipiendo in solemnibus ejus administratione, tam præcedentes, quàm concomitantes, & ipsum Baptismum subsequentes; clamant omnia Pastoralia & Ritualia, ad quæ lectorem remitto, quia pleraque nullam habent specialem difficultatem, quæ mereatur hic adnotari. Videantur Suar. Vasq. & alij auctores, qui latius illas ceremonias explicant.

Dixi, pleraque, quia de nonnullis concomitantibus Baptismum aliqua est dissentio inter DD. Catholicos. Et primò quidem de loco, in quo Baptismus debet administrari, pro quo erit

CONCLUSIO I.

Proprius Baptismi administrandi locus est Ecclesia.

Et si primi Christiani solerent in quibuslibet fluminibus & aquis baptizari, prout occasio se offerebat, ut patet

Bbb 2

Ac. 2.

Ostenditur ceremoniarum antiquitas, Bellarm.

S. August.

Quas etiam hæretici adhibent;

Factis sic consentiendo esse relictam potestatem ceremonias instituendis;

5.

Qua usæ est Ecclesiæ circa Baptismum.

Et ex variis utilitatibus ceremoniarum, ut puta excitandi fideles ad pietatem & reverentiam;

Fugandi & compescendi dæmones;

Impetrandi gratias prævenientes;

4.

AA. 2. 8. 10. & 16. equidem ubi ceremonie Ecclesiasticae potuerunt ad meliorem ordinem redigi; cepit Ecclesia ob reverentiam tanti Sacramenti certa quaedam loca, deputare, in quibus Baptismus administraretur, idque jam sub Apostolorum tempora.

Deputando certa loca in quibus ministraretur; 8. Dionysius.

Nam vasis sacri seu fontis ad Baptismum specialiter deputati meminit Dionysius Apostolorum æqualis c. 2. Eccles. Hierarch. ubi illum appellat Matrem adoptionis, ex qua scilicet spiritualiter homines per Baptismum regenerantur. Locum verò in quo erat fons Baptismi alij veteres appellant Baptistarium. Unde Concil. Antif. can. 14. Non licet in Baptistario corpora sepelire.

Conc. Antif.

Cæterum fons in quo proxime fit Baptismus, debet esse lapideus, vel si non possit haberi, saltem sit aliud vas, quod maneat ad hoc specialiter in Ecclesia, neque alijs usibus deserviat. Patet ex c. 106. de Consec. dist. 4. desumptum ex Concil. Meldensi, aliàs Meldensi, ubi sic dicitur: Omnis Presbyter, qui fontem lapideum habere nequeverit, vas conveniens ad hoc solummodo baptizandi officium habeat; quod extra Ecclesiam non deponitur.

Meldense.

Quibus omnibus maturè consideratis ita statuit Clemens V. in Concil. Vientiensi (& refertur Clementinà unicà de Baptismo) Presenti prohibemus edicto ne quis de cætero in aula, vel cameris, aut alijs privatis domibus, sed dumtaxat in Ecclesijs, in quibus sunt ad hoc fontes specialiter deputati, aliquos.... audeat baptizare.

7. Vientiensi.

Consonat Rit. Rom. Tit. de Baptismo §. de loco & tempore administrandi Baptismum, ibi: Proprius Baptismi administrandi locus est Ecclesia, in qua sit fons baptismalis, vel certè Baptistarium prope Ecclesiam. Quod ultimum addit, quia antiquitus erant Baptistaria à templis distincta, modò autem in ipsis Ecclesijs certus aliquis locus designatur, in quo collocatur fons baptismalis decenter ornatus, & cancellis circumseptus, serà & clave munitus, deserviens solemnì ministerio hujus Sacramenti.

Rit. Rom.

Verùm quia, ut communiter dicitur, necessitas nullam habet legem, urgente necessitate, quemadmodùm sine cæteris solemnitatibus, ita etiam ubique baptizare nihil impedit. Clement. supra ibi: Aut talis necessitas emergerit, propter quam nequeat ad Ecclesiam absque periculo propter hoc accessus haberi. Excipit etiam filios Regum, & Principum ibi: Nisi Regum vel Principum, quibus valeat in hoc casu deferri, liberi extiterint.

8. Nisi aliter fieri urgeat necessitas, Vientiensi.

Consimiliter loquitur Rit. supra, ibi: Itaque, necessitate excepta, in privatis locis nemo baptizari debet: nisi forte sint Regum aut magnorū

Vel sint filij Regum aut Principum.

Principum filij, id ipsis ita depositibus. Limitat. dummodo id fiat in eorum capellis seu oratorij, et in aqua baptismali de more benedicta.

Hæc certa; controvertitur autem quinam veniant nomine liberorum Regum & Principum. Respondeo filios & nepotes descendentes ex filijs masculis Regum, & supremorum Principum, qui nulli alteri subiecti sunt; seu non sunt alterius vasalli. Glossa V. Regum, ibi: Et ex hoc patet quòd principatus hic sumatur pro notabili potentatu merito comparando Regia dignitati; ut Ducatus Venetiarum, Ducatus Florentinus, Ducatus Mutinensis, & similes. Credo etiam intelligi posse Principes Imperij, qui verè sunt supremi, est agnoscant Cæsarem.

Zypæus tom. 2. lib. 3. tit. de Baptismo responsione prima n. 2. putat nomine magni Principis, non tantùm supremos, & his terè proximos, sed & titulos eminentes posse intelligi. Quintanadueñas in Theol. mor. to. 1. tract. 1. singul. 21. n. 3. ampliat ad omnes Duces, Marchiones, Comites, Magnates Hispaniæ, Oratores Regum, & similes; cum beneficium Principis latè interpretandum sit.

Equidem non ultra proprietatem verborum: quapropter Dianæ parte 9. tract. 6. resol. 38. non placet sententia Zypæi & Quintanad. Interim favet ei Rit. Rom. quòd omnes illos, qui in proprietate verborum vocari possunt magni Principes. Sed qui isti? Supremi, & si qui alij à tota nobilitate pro talibus agnoscuntur. Sanè qui hic vasalli sunt, alibi sæpè sunt supremi.

Porò quale peccatum sit, excepto casu necessitatis, baptizare homines privatos extra Ecclesiam, satis colligitur ex ultima parte Clementinæ prememoratæ, quæ sic habet: Quis autè secus presumpserit, aut suam in hoc presentiam exhibuerit, saliter per Episcopum suam cassigetur, quòd alij attetare similia non præsumant. Ideo Castro Palao tom. 4. tract. 19. disp. unicà. puncto 12. n. 16. docet grave esse peccatum; quòd videtur iudicium communitatis; neque enim propter levem culpam baptizans subiceretur pœnæ arbitrarie sui Episcopi, & tali quidem, quæ alios nata sit arcere seu deterrere à simili ministerio.

Sed numquid rebaptizandi sunt in Ecclesia, qui in domo privata licetè, sive illicitè Baptismum susceperunt? Certum est Baptismum extra Ecclesiam valere, si essentialia adsint, id est, materia, forma & intentio. Nefas ergo sit rebaptizare.

Quòd si propter necessitatem, vel ex malitia omissa fuerint ceremoniæ, postea adhibeantur (etiam exorcismus, tamen immutatus, seu accomodatus jam baptizato, uti & quaedam

quædam orationes) etsi omitens circa contemptum non peccaret mortaliter, ut docet Possevinus de officio Curati c. 6. n. 23. apud Dian. parte 5. tract. 3. resol. 6. Quod an verum sit iudicent prudentes.

Meo iudicio (salvo meliori) cum ceremoniæ Baptismi sint nimis multæ, & valde notabiles, vel nulla est obligatio eas supplendi, vel est obligatio gravis; sicuti vel nulla est obligatio primitus eas adhibendi, vel est obligatio gravis.

12. *Forè etiam sub gravi obligatione;*
 Quod autem sit obligatio aliqua supplendi videtur colligi primo ex iure communi cap. 1. de Sacram. non iterandis, ubi Pontifex Innoc. III. interrogatus an permitti debeat ministrare, qui sine impositione manuum fuerat ad Ordinem Subdiaconatus assumptus. Et si Confirmationis Sacramentum in eo debeat iterari, qui per errorem fuit non chrismate sed oleo delinitus: Respondet, *Quod in talibus non est aliquid iterandum, sed cautè supplendum, quod incautè fuerat prætermisum.*

Rit. Rom.
 Colligitur 2. ex Rit. Rom. Tit. De Baptismo §. Ordo supplendi omiſſa, ubi sic legitur: *Cum urgente mortis periculo, vel alia cogente necessitate, sive parvulus, sive adultus sacris precibus ac ceremonijs prætermisus, fuerit baptizatus, ubi convalescit, & cessaverit periculum, & ad Ecclesiam delatus fuerit, omiſſa omnia suppleantur: idemq; ordo ac ritus servetur, qui in Baptismo parvulorum (si fuerit parvulus) seu adultorum (si fuerit adultus) præscriptus est.*

Idem tradit eodem Tit. §. De baptizandis parvulis, ibi: *Consuetæ ceremoniæ ritusq; suppleantur, omiſſa formâ & ablutione.* Et §. de Baptismo adultorum. Agens de hæreticis conversis, & legitime quoad materiam & formam baptizatis, ait: *Omiſſa tantum (quæ illa, nisi ceremoniæ?) suppleantur nisi rationabili de causa aliter Episcopo videatur.*

Rovenio.
 Prout aliquando visum fuit Philippo Rovenio in Constitutione sua ad omnes sibi subiectos in ditionibus Belgij concederatis directâ anno 1638. in qua de hac re loquens ait: *Vultiones verò & reliquæ ceremoniæ Ecclesiæ Catholiciæ pro discretione Sacerdotum, & devotione suscipientium poterunt suppleri.*

Cum ritus adhiberi soliti non possint sine peccato omitti.
 Cæterum ut quid tertio idem inculcetur Rituale, si vel nulla, vel levis tantum esset obligatio? Sanè ritus solitos adhiberi, non posse omitti sine peccato, in principio sectionis docuimus cum Trident. sess. 7. de Sacramentis in genere can. 13. Cùm ergo soleat Ecclesiæ ritus omiſſos supplere, etiam illa suppletio, si ritus supplendi erunt in præcepto, & quidem gravi pro materiæ gravitate.

Sed relicta hæc difficultate minus principali pergo festinanter ad præcipuam huius sectionis controversiam, quæ merito movit omnes DD. ut particularem de ea instituerent quæstionem; est autem de Patrinis, eorumque obligationibus. Et quidem primò dubito An in omni Baptismo debeant adhiberi? Pro resolutione

Nota duplicem esse Baptismum, sive dupliciter Baptismum ministrari, videlicet solemniter, id est, cum certis externis ceremonijs ab Ecclesiâ præscriptis, & privato, hoc est, sine huiusmodi ceremonijs seu solemnitatibus. Nunc ad dubium propositum Respondeo:

CONCLUSIO II.

In Baptismo solemniter adhiberi debet Patrinus; in privato non potest.

Prima pars haud efficacius probatur, quàm ex continuo ulu & praxi Ecclesiæ ab ipsis temporibus Apostolorum. Testis est Dionysius Eccl. Hierarch. cap. 2. parte 2. ibi: *Quem (baptizatum) sacerdos mox assignant susceptori suo.*

Et cap. 7. *Divinis, inquit, nostris Ducibus (id est Apostolis) ad mentem venit, & visum est suscipere infantes secundum istum sanctum modum, quod naturales pueri parentes traderent puerum cuidam docto in divinis pedagogo, & reliquum sub ipso puer ageret, sicut sub divino patre & salvationis sancta susceptor. Simili modo loquitur Tertul. lib. de Baptismo c. 18. & alij Patres.*

Ratio à priori est voluntas Ecclesiæ. Congruentia accipitur ex verbis Dionysij: quippe sicuti in naturali generatione ad bene esse præter parentes adhibentur nutrices & pedagoga, ita quoque in Baptismo, qui est regeneratio spiritualis, præter parentes & Pastores conveniens fuit aliquam admittere, qui specialem curam haberet puerum spiritualiter nutriendi ac instruendi.

Nec obstat, quod Christus non habuerit in suo Baptismo patrinum, sive suscipientem, aut sponsores, seu fidei iusorem; siquidem non est baptizatus ut regeneraretur sed ut alios regeneraret, neque opus habebat instructore, qui ipse erat omnium Magister.

Si quæras, an hæc obligatio sit sub mortali? Respondeo, pendet à prudenti iudicio an sit ritus notabilis, an non; adeoque an

B b 3

ejus

13.
 In baptismo solemniter debet adhiberi Patrinus.
 S. Dionys.

14.
 Sic statuerunt Ecclesiæ.

Juncti eorum gradus ratione.

15.

Nec obligatio est gravis.
 ejus omisso sit grave an leve peccatum. Meo judicio & plurium aliorum, quos refert Tannerus hic disp. 4. q. 2. dub. 1. n. 23. ex gravitate obligationis adjunctæ factis colligitur gravitas hujus ceremoniæ.

Videm.
 Unde sapissime de illa agitur in decretis Conciliorum, & supponitur à Concil. Trident. sess. 24. c. 2. ubi restringit cognitionem spiritualement, quæ ex illa oritur, ut infra videbimus; & admonet Parochum, ut, antequam ad Baptismum conferendum accedat, diligenter ab ijs, ad quos spectabit, sciscietur, quem, vel quos elegerint, ut baptismum de sacro fonte suscipiant &c.

Rit. Rom.
 Idem præscribitur in Rit. Rom. Tit. De Baptismo. §. De Patrinis; Ne plures, inquit, quam liceat, aut indignos, vel ineptos admittat. Quæ omnia satis superque indicant notabilitatem prædictæ solemnitatis.

16. In Baptismo privato non potest adhiberi Patrinus.
 Porro secunda pars conclusionis vel ex ipso nomine Baptismi privati datur intelligi; siquidem Baptismus dicitur privatus, qui ab unoquoque licite ministratur in necessitate sine solemnitatibus ab Ecclesia præscriptis. Cùm ergo, secundùm omnes DD. laici & Clerici interiores Diacono non solum non debeant, sed nec licite possint adhibere Catechismum, Exorcismum, & similes ritus, dum in necessitate baptizant, pari ratione dico ego non solum non debere, sed nequidem licite posse adhibere Patrinum, seu susceptorem; quia hoc esset Baptismum solemniter administrare, saltem ex parte.

Nec esset Patrinus, esto teneret animo verè suscipiendi.
 Hinc per accidens & impertinens est ad Baptismum privatum, quod aliquis teneat parvulum baptizandum, & idecirco, etiam à communi plebe, non vocatur Susceptor sive Patrinus; nec vocari deberet, etsi faceret animo verè suscipiendi; quia hoc non pendet ab ipsius voluntate; sed oportet facere ceremoniam requisitam ab Ecclesia ad talem appellationem: Ecclesia autem postulat, ut ille contactus fiat in Baptismo solemniter. Unde illa tentio baptizandi in necessitate est magis propter commoditatem & honestatem, quam propter ceremoniam.

17. Sicut nec iste, qui tenet dum implentur Ceremoniæ omittit.
 Ex quo rursùm sequitur non esse verum susceptorem aut Patrinum, qui puerum domi baptizatum, postea publice in Ecclesia tenet; dum supplentur ceremoniæ omittæ; quia tunc non ministratur Baptismus; adeoque non suscipit in Baptismo, quod tamen necessarium est, sed in Catechismo. Similiter qui levat de sacro fonte, quando ex defectu materiæ, formæ, aut intentionis Sacramentum ministratur invalidè.

18. Adeoque
 His admittis manifestè sequitur, præ-

tos Susceptores, si ita placeat eos appellare, nullam contrahere cognitionem spiritualement, sive cum baptizato, sive cum ejus parentibus, quod docet Sanchez, de Matrim. lib. 7. disp. 62. n. 14. cum Suario & alijs, quos citat. Patet, quia non sunt veri Susceptores, ut ostendimus.

Et specialiter id declararunt Cardinales in secundo casu his verbis: *Qui in Ecclesia dumtaxat fuit presens ei, qui domi fuerat verè baptizatus, sed deinde in Ecclesia servata fuerunt solæ solemnitates, nullam cognitionem spiritualement cum eo contraxit.* Utique neque Susceptor, neque Parochus, qui adhibuit ceremonias; quia nec ille verus Susceptor, nec hic verus baptizans.

Quis ergo? Ille qui domi verè baptizavit; jus quippe decernit absolutè & generaliter cognitionem spiritualement pro omni verè baptizante, eò quod Baptismus sit aliqua spiritualis regeneratio; non minus autem spiritualiter regeneratur, qui privatim, quam qui solemniter tingitur; neque magis secundùm spiritum renascitur; qui in exteriori tantùm apparentia mergitur, quam qui nullo modo. Unde sicuti baptizans invalidè non contrahit cognitionem eum invalidè baptizato, ita neque Susceptor in tali Baptismo.

Sed petes, quæ sit illa ceremonia, ratione cujus aliquis in jure habetur & dicitur verus Susceptor, sive Patrinus? Pro resolutione erit

CONCLUSIO III.

Patrinus in jure dicitur, qui intentione exercendi hanc ceremoniam secundùm quod in Ecclesia Catholica fit, tangit physicè (immediate, vel medijs vestibus, linteis, aut etiam disco, per se, vel per procuratorem) baptizatum, aut tempore Baptismi, aut statim postquam à Sacerdote levatur de fonte, ubi moris est sic baptizare.

Breviter: in Patrinus requiritur voluntas suscipiendi, & tactus physicus pariter per se, vel procuratorem. Prima pars est communis. Fundatur; quia actus agencium non potest

Sect. 6. De Ceremonijs Baptismi. Concl. 3. 383

non operantur ultra eorum intentionem. Quemadmodum ergo ad verum contractum requiritur animus contrahendi; ad veram legem voluntas legislatoris subditos obligandi; pari ratione ad contrahendam obligationem veri susceptoris necessarius est & sufficit animus obcundi munus Patris ab Ecclesia institutum.

Non autem in contrahenda paternitatis spiritualis. Alqui apud Zanch de Matrim. lib. 7. disp. 58. n. 2. ad contrahendam cognationem spirituales ultra susceptionem exigunt intentionem contrahendae paternitatis spiritualis. Sed falluntur, quia qui vult principale vult accessorium, quod ex eo sequitur.

20. Quapropter sicuti intendens baptizare, velit nolit, contrahit cognationem, utpote ab Ecclesia annexam independentem à cuiusque voluntate, ita etiam volens verum munus Patris obire, seu efficere quod Susceptores efficiunt, implicitè saltem vult, & ideo contrahit, omnem obligationem illi muneri ab Ecclesia similiter annexam. Igitur etiam impræfentiarum oritur obligatio ex consensu, & non absque illo.

Quod multis alijs exemplis ostenditur. Sanè non semper exigi explicitum, & directum consensum in ipsam obligationem, convincitur exemplo damni iniuste illati, quod obligat ad restitutionem nolentem explicitè & directè obligari. Similiter ex peccato nascitur obligatio poenitendi in hoc saeculo, vel in futuro satisfaciendi per poenas purgatorij. Iterum ex actu inducendi alium, ut pro me fidejubeat, nascitur obligatio non solum satisfaciendi fidejussori, si pro me solvat; sed etiam cavendi, ne pro me solvat. Rursus iuramentum cum animo jurandi, licet sine animo se obligandi (secundum probabilem multorum opinionem) verè obligat.

In quibus obligatio non pendet directè & proximè à voluntate mea. Quidni ergo similiter obliget susceptio cum voluntate suscipiendi, sine voluntate se obligandi? Et ratio est, quia obligatio in prædictis exemplis, sicut & in casu præfenti, non pendet directè & proximè à mea voluntate, sed tantum remotè & in radice, in alio nempe actu, ad quem illa necessariò, sive ex voluntate Dei, seu jure naturali, sive ex voluntate Ecclesiae, seu jure Ecclesiastico sequitur.

21. Aliud cernitur in contractibus, Matrimonio, voto & similibus, quorum essentia, vel saltem effectus intrinsecus & quasi formalis est obligatio: unde definitur contractus L. Labeo 19. ff. de Verb. signif. *Utrò curioq; obligatio.* Et promissio à Theologis communiter describitur: *Deliberata & spontanea fidei obligatio, facta alteri de re quam bonè & possibilè.*

Profectò promittere respectu Dei nihil est aliud, quàm velle se obligare, & absoluta voluntas de præfenti se obligandi Deo, est promissio. Convincitur ergo non velle vivere aut contrahere Matrimonium, qui non vult se obligare. Contrarium apparet in illis actibus, quorum substantiam sequitur obligatio; tamquam effectus resultans ex aliena voluntate.

Stat itaque quempiam velle exercere ceremoniam suscipiendi baptizatum, ab Ecclesia institutam, sine explicita ac directè voluntate se obligandi, qui tamen obligabitur ex voluntate Ecclesiae, quæ neminem admittit ad id munus, nisi cum tali onere.

Si inferas, ergo etiam incurrit obligationem, qui solum materialiter tangit, sicuti contrahit affinitatem, quæ violentè opprimitur, aut in somno vel amentia cognoscitur.

Assigno disparitatem; quia affinitas oritur præcisè ex ipsa copula, ut suo loco explicabitur. Porro quis dixerit ebrium vel amentem tenentem parvulum, esse verum Patrem, & contrahere obligationem? Itaque sine intentione non ponitur ceremonia; cui ab Ecclesia talis obligatio annexitur.

Equidem quod non sufficiat materialis tactus perspicuum est in illis, qui majoris commoditatis gratià parvulum dum baptizatur brachijs gestant, aut supra fontem elevant, susceptoribus veris solum leviter manum apponentibus. Quia itaque tactus iste fieri potest ob diversos fines, necessaria fuit intentio suscipiendi, quæ constitueretur in esse talis ceremoniæ.

Et hinc patet quare procurator, de quo statim erit sermo, non contrahat ullam obligationem, quia videlicet non suscipit, sive tangit nomine suo, sed alterius. Hæc pro prima parte conclus.

23. Secunda pars constat ex verbis, quibus jura explicant munus Patris, scilicet, *Suscipit, levat, tenet* &c. 30. q. 1. c. 1. ibi: *Proprios filios susceperunt, ex lavacro sancto.* cap. 2. ibi: *Ante Episcopum tenuerit ad Confirmationem.* Cap. 3. ibi: *De sacro fonte levaverit.* Et cap. 7. ibi: *Eumq; ipse proprijs manibus retinendo suscepisset.* Quæ omnia sonant aliquem contactum physicum, saltem mediatum. Et ita habet praxis Ecclesiae.

Unde non contrahit obligationem, qui accipit infantem de manibus Susceptoris, neque etiam qui tenet ante Baptisum vel qui adstat solum tempore Baptismi, quasi accipiens infantem in curam suam.

Neque obstat, quod baptizandus possit esse

22. Objectio.

Solutio.

Non sufficit contactus materialis.

Sed necessaria fuit intentio suscipiendi.

23.

Iuncto contactu physico.

Saltem mediatum.

esse adultus, qui per se stare potest; quippe illa tentio vel susceptio non est ordinata ab Ecclesia ad sublevandam naturalem ipsius imbecillitatem, sed significandam infantiam & imbecillitatem spirituales.

24. Non sufficit quoque quod quispiam respondeat in Catechismo; sed nec hoc requiritur, quia tunc verè nondum baptizatur; ordinariè tamen Susceptores etiam respondent. Ita docet Sanch. de Matrim. lib. 7. c. 56. n. 10. contra plures alios, quos citat, qui putant responsonem, fortè etiam verbis, omnimodè necessariam esse. Verùm jura statim citata nullam mentionem faciunt responsonis; fortassis quia in ipso Baptismo nulla fit interrogatio; sed in Catechismo dumtaxat.

Non est necessaria Patris responso.

Unde jura, quæ ab adversarijs allegantur, & videntur exigere responsonem, intelligenda sunt de Patris Catechismo; nos autem hîc agimus de Susceptore Baptismi, qui potest esse distinctus, quamvis, ut dixi, regulariter sit idem.

Confirmatur ex Trident. sess. 24. de Matrimo c. 2. Ubi æquiparantur cognationes ortæ ex Baptismo & Confirmatione; perspicuum autem est in hac nulla Patrinorum verba esse necessaria; ergo neque in illa.

25. Ultima particula, videlicet *Per procuratorem*, etiam suos patitur contradictores, inter cæteros Sanchium supra disp. 59. n. 4. hoc præcipuè fundamento, quia jura requirunt actionem personalem: patet ex verbis, quibus utuntur: *Suscipit, accipit, tenet* &c.

Basili. Pontius. Nostram conclusionem tenet Basilius Pontius de Matr. lib. 7. c. 39. n. 10. & meritò, ut jam ostendo; quia per procuratorem possunt fieri ea, quæ jure non sunt prohibita: Reg. 68. de Reg. Juris in 6. *Potest quis per alium, quod potest facere per seipsum.* Intellige, nisi specialiter prohibeatur. Idem conceditur L. 1. ff. de Procuratoribus §. 2. *Vsus autem procuratoris perquam necessarius est; ut qui rebus suis ipsi superesse vel nolunt, vel non possunt, per alios possint vel agere, vel conveniri.* Nullo autem jure prohibetur susceptio per procuratorem; quippe tenere, suscipere, & similes actiones, etsi per procuratorem fiant, jure à nobis fieri dicuntur; quemadmodum dicimur profiteri, jurare, vovere per alium.

Cum talis susceptio nullo jure prohibeatur.

26. Respondet Sanch. supra n. 9. id de juramento specialiter esse à jure constitutum propter frequentiam, & necessitatem ad litium expeditionem, & hoc in aliquibus casibus jure expressis, secus in non expressis.

Fateor; sed indè vel hoc saltem proba-

tur, quòd illa, quæ videntur sonare actionem personalem, possint fieri per alium, nisi aliquid obstat: hic autem nihil obstat, quòd minus ita interpretemur jura superius allegata, quæ dicunt puerum tangi, suscipi &c. ut intelligantur per se, vel per alium.

Quin imò consuetudo, quæ est optima legum interpres, permittit Magnatibus & Principibus, sciente, & non contradicente Ecclesiâ, suscipere per procuratorem. Quòd si in istiusmodi casibus Principes non sunt veri susceptores, certè nullus erit, etiam in sententia Sanchij, qui ibidem n. 12. docet probabilius, procuratorem non contrahere cognationem spirituales. Ergo Baptismata illa destituentur præcipuâ ceremoniâ, quod non est credibile Ecclesiam tam facile permissuram.

Huic argumento cedit Sanchez assensum n. 6. consuetudine induci posse, ut contrahatur obligatio Susceptoris, tenendo per procuratorem. Quapropter cum de hæc constet consuetudinem esse inducendam, ex ea non parum sententia nostra confirmatur. Sicuti etiam ex contractu Matrimonij, qui utique valet per procuratorem.

Sed respondet Sanchez Matrimonium esse contractum; qui solo consensu perficitur, de quo & similibus negotijs intelligitur jura supra pro nostra opinione allegata.

Contra; consensus matrimonialis æquivalet traditioni, ut proprio loco patebit. Et sanè mutuum, donatio, commodatum, ac similes contractus numquid perficiuntur traditione? Et quis propterea negat eos fieri posse per procuratorem? Sicut ergo illæ obligationes contrahi possunt per alium, cur non similiter obligatio inducendi baptizatum, & cognatio spirituales? Siquidem ille qui suscipit solum est fidejussor coram Deo & Ecclesiâ pro debita instructione infantis; jam autem potest quis in alijs materijs fidejubere per alium; ergo etiam in præsentia.

Respondet Sanchez Patrimium per se primò constitui Patrem spirituales, ad quod desideratur realis & personalis contactus, ut servetur analogia ad patrem carnalem, in quo requiritur actus personalis.

Contra; non in omnibus debet esse similitudo inter patrem carnalem & spirituales, alioquin uti in generatione carnali necessario intervenit pater & mater, & utrique incumbit obligatio erudiendi filium quoad esse naturale, ita quoque in generatione spirituali duo exigantur Patrim, quibus incumbat obligatio ad spirituales eruditionem, cum tamen certè unicus sufficiat. Quid clariùs quam Petrum v. g. per electionem

electionem in Prælatum constitui patrem spiritualem absque ulla actione personali circa suos subditos ?

Confirmat. 29. Accedit in confirmationem communis sententiæ, quod actus susceptionis, ut Sanchez fatetur, nulli præjudicet, & quod non eligatur persona industria in levatione à sacro fonte, sed bene in obligatione instruendi levatum; à qua minimè eximitur levans per procuratorem.

30. Confirmat. 4. Denique jure antiquo mulier contrahat cognitionem spiritualem per actionem viri cap. Martinus Extra de Cognitione spirituali ibi: *Cum secundum verbum Domini vir & mulier efficiantur per coniubium una caro, liquidum est Tebergam non posse matrimonialiter copulari Martino, qui compater eius fuerat, cum quo una caro Teberga noscitur extitisse.*

Responsio Sanchez refutatur. Respondet Sanchez, id specialiter jure Canonico fuisse institutum propter unitatem carnis inter conjuges, quæ non reperitur inter procuratorem & principalem.

Contra; invenitur talis unitas, propter quam actio procuratoris merito imputatur mandanti, & hæc sufficit.

31. Objectio 1. Lex 25. ff. de Adopt. Arguis cum Sanchio supra n. 4. cognitio legalis non potest contrahi adoptando per procuratorem, argumento L. Post mortem 25. ff. de Adopt. ibi: *Neque adoptare, neque adrogare quis abiens, nec per alium eiusmodi solemnitate peragere potest.*

Solvitur. Respondeo esse particularem constitutionem; ostendat Sanchez similem ritum suscipiendi, & statim ei subscribimus.

32. Objectio 2. Arguis Secundò, impedimenta Matrimonij sunt odiosa: ergo minimè inducenda, ubi non est jus expressum.

Solvitur. Respondeo impedimentum, id est, cognitionem spirituales jure expressissimo tam novo, quam antiquo consequi veram susceptionem: porro susceptionem per procuratorem esse legitimam, quamvis nullo jure explicitè decernatur, implicitè tamen, ut diximus, constituitur in illis juribus, in quibus dicitur qualibet negotia posse peragi per procuratorem, cum nulla sit ratio hoc negotium excipiendi.

33. Objectio 3. Arguis Tertio; qui baptizat per procuratorem non contrahit cognitionem: ergo neque qui suscipit.

Solvitur. Respondeo negando consequentiam. Do disparitatem; quia procurator baptizans contrahit impedimentum, utpote regenerans nomine suo, & nomine Christi, quamvis ex licentia alterius; procurator autem suscipiens non tenet nomine proprio vel Christi, sed nomine mandantis.

Unde supra cum Sanchio diximus ipsum non esse verum Patrum, & per conse-

quens non contrahere cognitionem: enimvero qui exercet actum externum, ex quo induceretur obligatio, non manet obligatus, si verè constet ipsum non serio talem actum suo nomine exercuisse. Breviter, unus verè baptizat, alter non verè suscipit. Quid ergo miramur, si procurator suscipiens non contrahat cognitionem ?

Hæc est communior & probabilior sententia, pro qua extat duplex declaratio Cardinalium apud Fatinacium & Rebelum num. 90. & 92. Prima: *Procurator non contrahit cognitionem spirituales sibi, sed mandanti.* Secunda: *Qui levat aut tenet procuratorio nomine nullam contrahit spirituales cognitionem.* Nihilominus

Objicitur Primò; L. Is qui 13. §. Si libero. ff. Commodati. ibi: *Plerumque enim id accidit, ut extra id, quod ageretur, tacita obligatio nascatur.*

Respondet Sanchez supra n. 13. in casu illius legis; eum qui commodavit voluisse commodare, & commodatarius sibi obligare, licet crederet se commodare servo, qui tamen erat liber; ac proinde non fuit defectus voluntatis ex parte commodantis; sicuti deficit in procuratore animus tenendi nomine proprio.

Objicitur Secundò; L. Procurator qui pro evictione. 67. ff. de Procur. ubi qui tamquam procurator de evictione promittit, tenetur, etiam finito officio. *Est, inquit, negotium agere deserit, obligationis tamen onere Prætoris auxilio non levabitur.*

Respondeo intelligi, quando alieno nomine facienti acquiritur aliquid, ut in casu istius legis acquirebatur; in presenti autem nihil venit querendum procuratori; nec animum habet sibi aliquid querendi.

Sed numquid vir potest assumere mulierem in procuratorem? Negat Diana, dicens fundari in Rit. Rom. & Trident. sed nulla est apparentia. Magis apparenter potuisset adducere declarationem Cardinalium, quæ refertur ad sess. 24. c. 2. *Procurator non contrahit cognitionem spirituales sibi, sed mandanti.* Hinc est, quod unus, qui sit viri, alter qui sit procurator mulieris, baptizatum de sacro fonte suscipere possunt, sed non duo viri, vel dua mulieres; unusquisque tamen proprio nomine, non item vir loco mulieris, vel mulier loco viri.

Equidem est declaratio Cardinalium, de qua non satis authenticè constat, inhærendo decreto Urbani VIII. sub die 11. Augusti Anni 1632. Verba autem decreti sunt hæc. *Cum ad notitiam huius sacre Congregationis pervenerit, quam plures declarationes, decreta, seu decisiones sub nomine eiusdem sacre*

procuratorem & suscipientem.

Procurator suscipiens non contrahit cognitionem. Declar. Card. Fatinacium, Rebelum.

34. Objectio 1. Lex 13. ff. Commod.

Responsio.

35. Objectio 2. Lex 67. ff. de Procur.

Responsio.

36. An vir possit assumere mulierem in procuratorem ?

Negativa pars videtur fundata in declaratione Card. nalius.

De qua non satis constat inhærendo Decreto Urbani VIII.

Congregationis absque illius auctoritate impressas in libris, seu alijs operibus circumferri & allegari, multasq; ex declarationibus, decretis seu decisionibus iuxta contingentiam casuum, illorumq; qualitates & circumstantias, à se diversis temporibus factus, secundum ea, quae proponebantur, fuisse alteratas, immutatas, diminutas, ac forsitan alias mentio S. Congregationis nomine confectas, nullasq; propterea authentico sigillo munitas, illasq; per tribunalia tam in urbe, quam per orbem circumferri & allegari, considerans eadem sacra Congregatio Rituum, quantum detrimenti recipi possit, si aliqua fides illis adhibeatur, ex speciali S. D. N. Urbani VIII. iussu mandat, & praecipit huiusmodi declarationibus, decretis, seu decisionibus, tam impressis, quam imprimendis, ac etiam manuscriptis nullam fidem in iudicio, vel extra esse adhibendam, sed tantum illis, qui in authentica forma, solito sigillo & subscriptione Eminen. Cardinalis Praefecti ac Secretarij eiusdem Congregationis pro tempore existentium munita fuerint. In quorum fidem haec propria manu subscripsimus, & sigilli proprii S. Rituum Congregationis impressione communiti ac typis mandari iussimus. Datum Romae die 11. Augusti 1632. C. Episc. Port. Card. Pius. Locus sigilli lul. Rossi. gloss. Secre.

Unde affirmativa pars iudicatur vera;

Cum ergo aliunde constet, quod in alijs contractibus possit (etsi in Matrimonio minus deceat) mulier esse procurator viri, & vir mulieris, idem iudicio affirmandum in susceptione baptizati de sacro fonte.

Deinde sensus declarationis esse potest: procurator mulieris, sive vir fuerit sive mulier, non suscipiat nomine viri, sed nomine proprio, hoc est, nomine mulieris, à qua institutus fuit, similiter procurator viri, sive mulier sive vir, nomine viri, & non mulieris; procurator quippe non potest agere nisi nomine mandantis, alioquin convincitur principalis.

37. Ceterum cum saepe in hac conclusione mentionem fecerimus obligationis, quam contrahunt veri Patrini, inquiri pro fine huius discursus, quod sit objectum istiusmodi obligationis? Responso in promptu est, instruere baptizatum in fide, & moribus Christianis, praeter impedimentum Matrimonij, de quo proprio loco.

Sumitur ex D. Aug. Ser. quodam post Pascha, qui sic incipit: Hodiermus dies, & refertur de Consec. dist. 4. c. 105. Verba textus subscribo: Vos ante omnia tam mulieres quam viros, qui filios in Baptismo susceptis, moneo, ut vos cognoscatis fidei usores apud Deum extitisse pro illis, quos vultis de sacro fonte suscipere. Ideoq; semper eos admonere, ut

castitatem custodiant, iustitiam diligant, divitiam teneant.

Et paulò post: Ante omnia Symbolum & orationem Dominicam, & vos ipsi tenete, & illis, quos suscepistis de sacro fonte, ostendite. Utique sub gravi obligatione, secundum DD. communiter, quia materia gravi, ut patet, & unusquisque tenetur illud facere, seu illud munus explere, quod assumit, atque assumendo tacite promittit se facturum. Interim quia praecipuum affirmativum, quamvis semper, non tamen pro semper obligat.

Hinc cessat praefens obligatio, quando baptizatus habet parentes vel Parochum aut praepotorem, à quo creditur sufficienter instruendus; adeoque ab hoc onere plerumque excusantur Patrini in regionibus Catholicorum, ubi parentes & Parochi, iudicant, alijve religiosi, vel pij saculares solent instruere & docere pueros; in alijs autem partibus sive haeticorum, sive etiam Catholicorum, in quibus multi rudiores homines proles suas tamquam betulas educant, existimo rem esse plenam periculi: postquam tamen baptizatus semel factus fuerit instructus, expirat omnis obligatio, quia jam desit esse in statu spirituali infantiae. Ita Suarez ad art. 8. q. 67. & alij.

Ex dictis & probatis hac conclusione pervium est, irritò planè conatu assumi ad munus Susceptoris pueros ante ulum rationis vel amentes, utpote incapaces debita intentionis. Immo secundum Rituale Rom. Tit. de Baptismo §. de Patrini: Patrinos saltem in aetate pubertatis, ac Sacramento Confirmationis consignatos esse maxime convenit. Praeter hos autem

CONCLUSIO IV.

A munere susceptoris iure positivo arcentur, Primò Abbates, & Monachi. Secundò infideles, id est, non baptizati. Tertiò proprii parentes. Attamen validè suscipiunt.

Primum patet ex Concil. Antiodotensi cap. 25. & refertur de Consec. dist. 4. cap. 103. Non licet Abbati, vel Monacho de Baptismo suscipere filios, nec com-
matres habere. Item ex lib. capitulorum, & ponitur ibidem cap. 104. Monachi sibi & compates, commatres non faciant. Accetta
concl.

Seet. 6. De Ceremonijs Baptismi. Concl. 4. 387

Eugen. Papa. constitutio Eugen. Papæ 16. quæst. 1. c. 8. Placuit communi nostro concilio, ut nullus monachorum pro lucro terreno de monasterio exire nefandissimo ausu presumat, neque poenitentiam dare, neque siltum de Baptismo accipere, neque baptizare, neque infirmum visitare, neque mortuum sepelire &c.

Quo nomine non comprehenduntur religiosi mendicantes: Ex quo perspicue manifestum est nomine Monachorum non comprehenduntur Religiosos mendicantes, utpote qui exeunt de monasterio, poenitentiam dant, baptizant, infirmos visitant &c. Monachi ergo sunt, qui ex professione sua colunt solitudinem, & sibi-ipsis solummodo vacant; adeoque minus apti sunt ad proximum instruendum, cum tamen Mendicantes etiam aliorum eruditioni ex sua professione quam maximè intendant.

Est tamen fratribus Minoribus id inhibiturum per regulam.

Excipio Fratres Minores, quibus munus susceptoris expressis verbis prohibetur per regulam c. 11. ibi: *Nec fiant compatres virorum, vel mulierum.* Ratio adiungitur: *Ne hac occasione inter fratres, vel de fratribus scandalum oriatur.* Quamvis ergo alijs Religiosis mendicantibus per se non sit illicitum suscipere in Sacramento Baptismi, tamen propter rationem, quæ motus fuit B.P.N. Franciscus, ut suis fratribus id munus prohiberet, videtur minus decens & conveniens.

40. Antequam pergo haud gravatim exscribo quod circa hoc præceptum Regulæ nostræ ordinavit Mart. V. Bulla: *Cum generale Capitulum. 13. apud Cherubinum: Item statuimus & ordinamus, quòd nullus Fratrum de cætero presumat fieri compater virorum vel mulierum: & quæ iam compaternitatem contraxerint, quantum in eis est, hoc nomine se à nomine nominari permittant, nec ipsi alios nominent.* Hæc Martinus. Prosequitur Capitulum: *Et hoc (inquit Capitulum Generale 44. Interamnæ celebratum anno 1500. explicans cap. 11. Regulæ) precipue intelligendum est de viris & mulieribus vitii conditionis & mala fame.* Tali enim occasione inter Fratres vel de Fratribus scandalum facile oriri potest: secus esset de viris nobilibus & generosis, ex quorum consortio decet & splendor Religionis acquiritur. Sicut igitur Ecclesia id vetat Monachis, ita nostra Regula Fratribus Minoribus: *Et utraque est obligatio æqualis.* Hactenus Capitulum Generale.

Ex quibus verbis Franciscus à S. Clara in Manuali Missionariorum cap. 13. sic concludit: *In Missionibus sæpe prudens necessitas suadet suscipere parvulos infantes, nec scandalum ullum potest oriri; & ideo in similibus occurrentijs, ubi & quan-*

do non est scandalum, licere putandum est.

Sed dicit aliquis: si utraque obligatio est æqualis, ut ait Capitulum Generale, & obligatio Ecclesiæ non cessat cessante scandalo in casu particulari (ut suppono) quomodo cessat obligatio Regulæ cessante scandalo in casu particulari?

Non video quid responderi possit, nisi scandalum fuisse & esse adæquatam rationem præcepti Regulæ, secus præcepti Ecclesiæ. Et quidem præceptum Ecclesiæ præter scandalum habuisse & habere aliam rationem patet ex dictis. Atque ut præcepti Regulæ adæquata causa foret scandalum, hoc intelligendum esset de periculo scandali, quod semper subest, licet hic & nunc in casu particulari nullum scandalum oriatur. Sed revertamur ad alios Religiosos.

Etiam cessante scandalo in casu particulari.

Juxta superius dicta intelligi debet quod ait Rit. Rom. Tit. de Baptismo §. de Patrinis in fine: *Præterea ad hoc (munus suscipiendi) etiam admitti non debent Monachi, vel Sanctimonialia, neque alij cuiusvis Ordinis Regulares à sæculo segregati.* Utique plenariè, qualiter non sunt segregati à sæculo Mendicantes. Itaque *ly à sæculo segregati*, est particula restringens; aliàs dixisset simpliciter, *cujuscumque Ordinis Regulares; siquidem omnes sunt quædam ratione à sæculo segregati.*

41.

Rituale Romanum non excludit mendicantes ab hoc munere.

Omitto quòd Rituale, tamen ob auctoritatem Papæ plurimum sit æstimandum in materia doctrinali, similiter quantum ad intellectum Canonum alioquin controversorum; equidem non videtur obligare defectu mandati, aut certè promulgationis, quatenus novas leges positivas inducit.

42.

Quod bene notandum est, quia ibidem Infidelibus, quos secundo loco in conclusione enumeravimus, copulat hæreticos, publicè excommunicatos aut interdictos; item publicè criminosos aut infames: *Sciatis, inquit, Pavoche ad hoc munus non esse admittendos infideles, aut hæreticos, non publicè excommunicatos aut interdictos, non publicè criminosos aut infames; cum tamen constet jus antiquum solummodò loqui de non baptizatis, aut non confirmatis.*

Excludit hæreticos &c.

Quæris, quod sit illud jus antiquum? De Consec. dist. 4. c. 102. ex Concilio Moguntino sic lego: *In Baptismate, vel in Chrismate non potest alium suscipere in filium, qui non est ipse baptizatus, vel confirmatus.* Qui Canon non necessariò extenditur ad hæreticos; tum quia in jure positivo non valet argumentum à pari; tum quia fundatur in carentia

Conc. Mogunt.

Jure antiquo non excludit

C c c 2

Baptis-

Baptismaris; ita ut etiam Catechumeni fideles illo jure censentur ab hoc munere exclusi; hæreticos autem liquet suscepisse Baptismum.

Sed potius ex natura rei,

Rit. Rom.

Hi ergo potius censentur exclusi ex natura rei tamquam minus idonei ad instruendum in fide & bonis moribus: prout etiam qui ignorant rudimenta fidei: Hac enim, inquit Rit. supra Patrimi spirituales filios suos, quos de Baptismi fonte susceperunt, ubi opus fuerit oportum docere tenentur.

Sed quid si scirent rudimenta pro tempore, quo apparenter posset esse necessaria instructio, cujus infans actu incapax est? Non apparet tanta inconvenientia, quanta bene in excommunicato & interdicto, qui jure arcetur à divinis. Licet enim hæc ceteronia non sit officium divinum (utpote quæ fieri possit à laico, cum tamen divinum officium sit proprium clericis) equidem solus sacerdos est ordinarius minister Baptismi solemnitis, & ideo minus congruit ad hanc solemnitatem admittere eum, qui jure à divinis arcetur.

43.

Qui quandoque licite admittuntur.

De cætero si esset periculum, quod infans baptizaretur ab hæreticis, nisi pastor ad instantiam parentum hæreticorum, admittat patrimum excommunicatum, interdictum, aut similem, non videtur illicitum hujusmodi admittere, præsertim protestando infantem debere instrui in fide Catholica & bonis moribus. Ex duobus quippe malis minus est eligendum. Et aliunde jus scriptum, ut supra dixi, solum loquitur de non baptizatis. Quod an obliget universam Ecclesiam pendet ex generali ejus acceptatione: etenim est particularis Concilij, cujus decreta non ligant universam Ecclesiam, nisi ab ea fuerint acceptata.

Bene autem Rit. supra monet parochos, ne admittant infideles, id est, non baptizatos; quia prohibitio ista infideles non potest directe concernere, utpote non subditos Ecclesie defectu Baptismi, ideoque ad alios dirigitur, ne designent, aut admittant.

44. Numquam parentes proprii, etiam in defectum alterius. Dicastillo.

Tertio à munere susceptoris arcetur proprii parentes, qui, inquit Dicastillo disp. 2. n. 58. Can. Pervenit, & Can. Ad limina, 30. q. 1. prohibentur esse patrini, etiam in defectum alterius, qui possit esse; minus enim patrini non est tantæ necessitatis.

Sed ego legens & relegens postremum Canonem nihil simile potui in ipso reperire. Quid ergo dicit? Laudat patrem, qui proprium filium in necessitate baptizaverat. Hæc sunt Pontificis verba: Unde si supra dicitur, genitor filium suum corpore morientem aspi-

ciens, ne animam perpetuâ morte perirentem committeret, sacri unctâ Baptismatis lavit, ut cum de potestate auctoris mortis & tenebrarum eriperet, & in regnum Christi iam regnatorum sine dubitatione transmitteret, bene fecisse laudatur, idcirco sua uxori sibi iam legitime sociata, impune quamdiu vixerit iudicamus manere coniunctum: nec ob hoc contra prelatas auctoritates divinas aliquatenus separari debere.

Idem docet Rit. Rom. supra §. de ministro Baptismi: Pater aut mater propriam prolem baptizare non debent, præterquam in mortis articulo, quando alius non reperitur, qui baptizet, neque tunc ullam contrahant cognationem, qua matrimonij usum impediât. Sed quid hoc ad propositum? Certe nihil.

Nota etiam Can. Pervenit, quatenus præcipit separationem conjugum, qui aliter quâ ratione susceperint proprios natos, correctum esse per cap. 2. de Cognatione spirituali ibi: Si vir vel mulier scienter vel ignoranter filium suum de sacro fonte susceperint, eo propter hoc separari debeant; Consultatione tua valiter respondemus, quod quamvis generaliter sit institutum ut debeant separari, quidam tamen humanitus sentientes aliter statuerunt. Idem, nobis videtur, quod sive ex ignorantia, sive ex malitia id fecerint, non sunt ab invicem separandi, nec alter alteri debitum debet subtrahere, nisi ad continentiam servandam possint induci; quia si ex ignorantia id factum est, eos ignorantia excusare videtur: si ex malitia, eis sua fraus non debet patrocinari vel dolus. Ita Alexander III. Salernitano Archiepiscopo.

Ubi glossa ad verbum, Debitum debet, interrogat: Sed numquid potest exigere? Postquam inquit, dicit, quod ille qui hoc fecit ignoranter potest reddere & exigere, quia non peccavit; qui vero scienter, satis videretur, quod non deberet exigere, sed reddere tenetur: tamen non invenimus prohibitum in hoc casu, quod non exigat; ergo nec nos prohibeamus.

Interim susceptionem propriæ proles esse illicitam, satis ostenditur vel ex hoc ipso capite ibi: Sive ex malitia: esto ly Malitia hic accipitur pro scientia, ut sensus sit: sive ex ignorantia, sive ex scientia. Nam si actus procedens ex scientia esset bonus, incongrue scientia appellaretur malitia; & perperam diceret Pontifex: Si ex malitia (id est, scientia) eis sua fraus non debet patrocinari vel dolus; cum fraus vel dolus significet actum malum.

Confirmatur ex Can. Pervenit, ubi pro ratione separationis Pontifex allegat: Ne suadente diabolo tale vitium inalefiat.

Consonat Can. 4. eadem causâ & q. desumptus ex Concil. Cabilonensi 2. c. 36. si quis

saltem pro causis Ecclesiasticis, qualis est illa, de qua hęc disputamus.

Cap. 1. de Novi operis nuntiat.
Audiamus c. 1. de Novi operis nuntiatione: *Sicut leges non dedignantur sacros Canones imitari, ita & sacrorum statuta Canonum Principum constitutionibus adiuvantur.* Quis ausit dicere, destruuntur? destruerentur autem, si generaliter, quæ fieri prohibentur, facta non teneant.

Objectio. Nec obstat c. 13. 25. q. 2. ubi Greg. Papa in Regesto L. 7. indict. 2. Epist. 7. Januario Carlitano respondet in hæc verba: *Imperiali constitutione aperte sancitum est, ut ea qua contra leges sunt, non solum inutilia sed etiam pro infectis habenda sint.* Non obstat, inquam, quia citat hanc legem non generaliter ad quemcumque effectum; sed ut ostendat invalidum esse testamentum cuiusdam Abbatis; quod ex alia lege imperiali prohibebatur.

Solutio. Respondeo Tertio, ex vi illius legis civilis actum non esse invalidum ante omnem sententiam; cum sit irritatio pœnalis, ut colligitur ex his verbis legis: *Nec pœnas insertas legibus evitabit.* Hoc enim positum est tamquam fundamentum eorum, quæ dicenda erant. Unde sequitur: *Nullum enim pactum, nullam conventionem, nullum contractum inter eos videri volumus subsecutum, qui contrahunt, lege contrahere prohibente.* Uti que in pœnam transgressionis legis.

51. Responso 2.
Ubi nota ly *Videri volumus*, quod spectat ad actum hominis; quasi diceret, volumus per hominem declarari & judicari nullum contractum subsecutum. Plura in Tract. de Legibus. Non prætereundum tamen hęc, secundum plures Auctores, legem illam propter duritiam ejus & nimium rigorem usu esse antiquatam, sive abrogatam, aut si mavis non receptam.

Itaque si nuda prohibitio contractus civilis, non obstante lege, *Non dubium*, propter contrariam consuetudinem, & alias rationes assignatas, ipso facto non irritat; quantum minus simplex prohibitio non levandi prolem de sacro fonte, ipso jure annullabit susceptionem contra prohibitionem attentatam?

52. Licet enim, inquit, Alex. III. c. 2. de Matrimonio contracto contra interdictum Ecclesie, contra interdictum Ecclesie ad secunda vota matrimonialia transire non debuerit; non est tamen conveniens, ut ob id solum Sacramentum conjugii dissolvatur. Alia tamen penitentia eis debet imponi, quia contra prohibitionem Ecclesie hoc fecerunt. Ergo similiter, Monachis v. g. contra prohibitionem Ecclesie suscipientibus baptizatum de sacro fonte, alia penitentia imponatur, quod factum

Alex. III. tamen est, ratum permaneat. Equidem & hęc attendenda est consuetudo, an forte contra legem non præscripserit; quippe in aliquibus locis videtur sine aliquo scrupulo Abbates & Abbatisse hoc munus per se vel per procuratorem exercere. Et quid mirum? Nam inter plerisque Catholicos, ut dictum est, cessat ratio prohibitionis, cum vix unquam sit necessaria instructio baptizati immo forte à nullo practicata.

tamen est, ratum permaneat.

Venio ad infideles, id est, non baptizatos, de quibus est specialis difficultas propter Can. 102. supra allegatum, in quo non solum prohibetur ipsis suscepio, sed etiam videtur irritari per ly *Non potest* quod æquivalet (ut aliquibus placet) huic particule, *Nihil facit*, quam supra enumeravimus inter voces expressè irritantes.

Sed contra; particula, *Nihil facit*, expressè negat effectum; ly autem, *Non potest*, potentiam faciendi; quæ potentia duplex est, juris videlicet, & facti.

Profectò id simpliciter possumus, quod jure possumus, & non possumus, quæ illicitè facimus, argumento L. Filius 15. ff. de Condit. instit. ibi: *Nam que facta leonæ pietatem, existimationem, reverentiam nostram, & (ut generaliter dixerim) contra bonos mores sunt, nec facere nos posse credendum est.*

Quocirca bene dixit D. Aug. lib. contra Iudeos tra mendacium c. 17. & referret 22. q. 2. c. 15. *Faciat homo etiam pro temporali hominum salute, quod potest.* Cum autem ad hoc articulum ventum fuerit, ut tali saluti consulere, nisi peccando, non possit, iam se existimet non habere, quid faciat: quando id reliquum esse prospexerit, quod rectè faciat. Rectè, inquam, id est, sine peccato.

Ubi Glossa Verb. *Quod potest*, ait, *Ex hoc capite habes, quod solum illud dicimus posse facere, quod iuste facere possumus.* Quandoque hæc dictio, *posse*, simul denotat potentiam iuris, vel facti, ut extra de Rescriptis. Scilicet: quandoque potentiam facti tantum, ut 8. q. 1. Moyses, quandoque refertur ad honestatem, de Penitentia dist. 2. Charitas ff. de Condit. instit. Filius, quandoque ad commoditatem ff. de Verb. signif. Nepos Proculo.

Et in Reg. 1. de Reg. Juris in 6. Beneficium Ecclesiasticum non potest licite sine institutione canonica obtineri. Licet, inquit Glossa, super abundat, id enim dicimus posse quod licite possumus.

Cum itaque res sit dubia & obscura, nec non lex irritans odiosa, utpote auferens quodammodo jus naturale, quod quilibet habet ad efficiendos actus validos, immo ritò hæc particula, nisi materia legis, aut

alia circumstantia plus exigant, habetur pro irritante; quippe juxta Reg. 30. de Reg. Juris in. 6. In obscuris minimum est sequendum. Et Reg. 57. eodem: *Contra eum qui legem dicere potuit, apertius est interpretatio facienda.* Jam autem non est dubium, quin legislator potuerit clarius exprimere irrationem presentis actus, & verisimile est, quod expressisset, si eam intendisset.

Unde benignior pars amplectenda est, vid. quod valide suscipiat. L. 12. ff. de reb. dub.

Conformiter ad jus tam civile quam canonicum. L. 30. ff. de Verb. Oblig. cap. 25. de verb. signific.

Quapropter amplectimur benigniorem partem, quod res, de qua agitur, magis valeat quam pereat, argumento L. Quotiens in actionibus 12. ff. de Rebus dubijs ibi: *Quotiens in actionibus aut exceptionibus ambigua oratio est, commodissimum est id accipi, quod res, de qua agitur, magis valeat quam pereat.* Et L. Quotiens in stipulationibus 80. ff. de Verb. Oblig. *Quotiens in stipulationibus ambigua est oratio, commodissimum est id accipi, quod res de qua agitur in tuto sit.* Consonat jus Canonicum extra de Verb. signif. c. Abbate. 25. ibi: *Profecto sic intelligenda sunt illa verba, ut res, de qua agitur valore possit potius, quam perire.*

Porro neque materia, neque ulla alia circumstantia postulat, ut *ly Non potest*, in Can. 102. supra allegato sensum accipiat irritantem: saltem quoad obligationem instruendi: nam quod ad cognitionem spiritualem attinet, plurimi (quos citat & sequitur Diana parte 10. Tract. 16. resolut. 89.) docent, eam non contrahi nisi inter personas baptizatas; quamquam oppositum non sit improbable; de quo latius in materia de Matr. ubi etiam, An parentes proprias proles suscipientes priventur jure petendi debitum.

Placet impræsentiarum annotare numerum Patrinorum, de quo sic statuit Concil. Trident. sess. 24. de Refor. Matr. cap. 2.

CONCLUSIO V.

Unus tantum, sive vir sive mulier, juxta sacrorum Canonum instituta; vel ad summum unus & una baptizatum de Baptismo suscipiant.

55. Congruenter unus tantum vel unus & una baptizatum suscipiant.

Sunt ipsissima verba Concilij. Ratio congruentia est, ne nimium multiplicetur cognatio spiritualis, cum periculo sepius invalide contrahendi Matrimonium: deinde in generatione naturali solum concurrunt vir & mulier, non duo viri, aut

duæ mulieres. Denique ne multiplicitas Susceptorum impediatur curam baptizati, dum quisque alteri fidei.

Verum quia non omnis constitutio prohibens, semper est irritans, ut præcedenti conclusionem quasi ad oculum demonstravimus; hinc gravis orta est controversia inter DD. an si plures designentur & admittantur, ac simul tangant, omnes sint veri Patrimi non solum quoad obligationem instruendi, quod facile admiserim, sed etiam quoad cognationem spiritualem? Ante resolutionem

Nota eodem loco Concilium præcipere Parochis, idque sub poena arbitrio Ordinarij infligenda, ne plures quam duos designatos admittant. Verba sunt hæc: *Parochus, antequam ad Baptismum conferendum accedat, diligenter ab ijs, ad quos spectabit, sciscitetur, quem, vel quos elegerint, ut baptizatum de sacro fonte suscipiant; & eum, vel eos tantum ad illum suscipiendum admittat; & in libro eorum nomina describat; doceatq. eos quam cognationem contraxerint; ne ignorantia ulla excusari valeant.* Et infra: *si Parochi culpa vel negligentia secus factum fuerit arbitrio Ordinarj puniatur.*

56.

Præcipitur Parochis ne plures quam duos designatos admittant. Trident.

Ubi Primò requiritur designatio ab ijs, ad quos spectabit; parentibus nimirum baptizandi, vel qui vices parentum supplent. Quod si parentes nullos designaverint, tunc designatio spectabit ad Parochum; quia censetur suum jus designandi in ipsum transfuisse; quoniam Parochus curare debet, ut Sacramentum ministraretur cum debitis ceremonijs.

Designatio pertinet ad parentes vel supplettes eorum vices.

Secundò requiritur admissio Parochi. Equidem qui injustè rejicitur habetur ab Ecclesia pro admissio. Tertio præcipitur Parochis, ut non admittant nisi eum, vel eos, qui fuerint legitime designati. Quarto præcipitur ipsidem, ut nomina Patrinorum in libro describant, & doceant eos quam cognationem contrahant cum Baptizato, & parentibus ejus naturalibus.

Admissio ad Pastorem.

Si autem quaeritur, quantum sit peccatum plures quam unum & unam admittente ad suscipiendum? Respondet Sanchez de Matr. l. 7. disp. 57. n. 6. esse solum veniale. Quia si quis ante Concilium Tridentinum plures Patrinos adhibuisset contra jus antiquum, non peccasset nisi venialiter, teste eodem Auctore n. 1. Synodus autem Tridentina noluit majorem obligationem inducere, ut patet ex illis ejus verbis: *Juxta sacrorum Canonum instituta*, quibus indicat se nolle majorem obligationem inducere, quam ante in hac materia induxerant sacri Canones. Pro quo

57.

Admittent plures solum peccare venialiter doctus Sanchez.

Adverte

Adverte olim statutum fuisse, ut in Baptismo unus tantum esset Patrinus. Ita Leo Papa, & refertur de Consec. dist. 4. c. 101. Non plures ad suscipiendum de Baptismo infantem accedant, quam unus, sive vir, sive mulier. Si tamen plures accessissent, omnes fiebant veri Patrini, ut docet Bonif. VIII. in cap. *Quamvis* 3. de Cognationem spirituali in 6. *Quamvis non plures quam unus vir, vel una mulier accedere debeant ad suscipiendum de Baptismo infantem, iuxta sacrorum Canonum insinuat: si tamen plures accesserint, spiritualis cognatio inde contrahitur.*

Quid ergo Tridentinum? Partim relaxat materiam horum jurium, partim restringit. Laxat permittendo duos susceptores: stringit quoad cognationem spirituales dicens: *Quod si alij, ultra designatos, baptizatum tetigerint cognationem spirituales nullo pacto contrahant, constitutionibus in contrarium facientibus, non obstantibus.* De modo autem obligandi, nihil.

Imò, inquis, multum, ut patet ex illis verbis superius allegatis: *Si Parochi culpâ vel negligentia secus factum fuerit, arbitrio Ordinarij puniatur.* Ex quibus aliqui colligunt peccatum mortale: non enim solet Ecclesia quempiam expressis verbis subijcere poenis Ordinarij propter culpam tantum venialem, ut in simili dictum est supra de illo, qui baptizaret sine necessitate extra Ecclesiam.

Dicastilloni Tra&. 10. de Matr. disp. 7. n. 276. sententia Sanchij videtur non improbabilis, maxime, inquit, cum videam multis in locis, & testatur ibi Sanchez, consuetudinem plures adhibendi, maxime quando Baptizandi sunt Principes, ut plurimis personis deferant honorem Patrinorum.

Sed quid tùm? Nonne consuetudo æqualiter præscribit contra legem graviter, & venialiter tantum obligantem? Nemo ambigit. Prætera, unde constat omnes illos adhiberi tamquam veros Patrinos, & non magis tamquam assistentes ad majorem solemnitatem? Non credo vel Sanchium vel Dicastillonem vidisse omnium nomina descripta in libro. Denique sicuti Filij Regum & Principum speciali privilegio queunt baptizari extra Ecclesiam, ut dictum est conclus. 1. quidni similiter dispensante Pontifice (qui scit talem consuetudinem, & non contradicit) plures Baptismo eorum adhibeantur Patrini?

Ut ut sit de peccato Parochi, manet resolvenda principalis controversia: an si nulli designentur, vel plures designentur quam duo, & omnes à Parocho sive licite,

sive illicitè admittantur, an omnes, inquam contrahant cognationem spirituales? Ad quam (sine præjudicio tamen contrarie opinionis, quam existimo probabilem) Respondeo:

CONCLUSIO VI.

Si nullus, vel plures quam duo designentur Patrini, & admittantur, quotquot simul tetigerint, contrahunt cognationem.

Constat apud omnes, si designati fuerint Susceptores, quicumque alij tetigerint nullo pacto contrahere cognationem spirituales. Verba Tridentini sunt nimis clara. *Quod si alij, inquit, ultra designatos, baptizatum tetigerint, cognationem spirituales nullo pacto contrahant.* Ac si nullus designetur in quo graviter peccat Parochus, ait Basilus Pontius, vel si plures quam duos designaverit, in quo non leviter peccaret, ait idem Auctor, in illis, inquam, casibus docet Pontius lib. 7. de Matr. c. 39. n. 11. & 12. nostram conclusionem tamquam probabiliorē.

Inducitur in hanc sententiam, quia hic casus omissi sunt à Concilio, nihilque in eis disposuit Tridentinum: unde videtur standum decisioni Juris antiqui, cum in eo non corrigatur novo jure; neque enim à jure antiquo recedendum nisi in novo corrigatur, argumento L. *Præcipimus* 32. Cod. de Appellationibus §. *Fin.* *Quidquid autem hæc lege specialiter non videtur expressum, id veterum legum constitutionumque, regulis omnes relicta intelligant.* Liqueat autem jure antiquo cap. *Fin.* de Cog. Spir. in 6. conclus. præced. citato, omnes qui tetigerint cognationem contrahere. Adde jus correctorium esse odiosum, adeoque restringendum.

Neque deest huic sententiæ rationis fundamentum: quia aliòquin nullus in illis casibus esset verus Susceptor, cum non sit major ratio de uno, quam de alio; quod videtur esse contra mentem Ecclesiæ, que tantopere sollicita est pro hac solemnitate.

Et ideo sic declararunt Cardinales apud Farinacium, & Rebellum n. 95. *Congregatio censuit, si plures suscipiant, omnes contrahere cognationem, si non constat quis primò tetigerit, si plures sunt electi, vel nullus; si unus est electus, ille tantum contrahit.*

Dicitur: *Si non constet quis primò tetigerit, quia*

Leo Papa.

Bonif. VIII.

58. Secundum alios peccat mortaliter.

Dicastilloni placet sententia Sanchez.

Fundat se in consuetudine;

59.

De qua tamen non satis constat.

Nisi constet quis primò tetigerit,

quia uno tangente, vel ad summum uno & unâ, jam ceremonia est exhibitâ juxta formam Tridentini; imò & juris antiqui; adeoque reliqui non sunt ampliùs capaces illius ministerij. Ex quo patet quare in conclusione posuerim: *Quotquot simul tetigerint.*

Câterùm si forte per hæc non esset alicui plenè satisfactum, dividamus conclusionem in suas partes, & quid singulis obijci possit diligenter consideremus.

62. Sanchez putat neminem contrahere, si nemo designetur

Prima pars sit ista: *Si nullus Patrinus designetur, quotquot tetigerint simul contrahunt cognationem.* Huic contradicit Sanchez cum alijs, quos citat lib. 7. de Matr. disp. 57. n. 12. Quamvis, inquit, existimem prædictam sententiam esse valde probabilem: at probabiliùs credo neminem tunc contrahere hanc cognationem.

Fundatur Primò; quia Tridentinum, ne multiplicaretur cognationis hujus impedimentum, & ut certi essent illud contrahentes, tamquam conditionem ut veri essent Patrini suscipientes baptizatum, petit eos designari ab ijs, quibus incumbit. Ergo deficiente designationis conditione, non sunt veri Patrini, ac proinde nec hujus cognationis participes. Confirmat: quia aliàs non vitaretur cognationis multiplicatio, & susceptorum incertitudo, quæ Tridentinum vitare voluit; atque adeò illius decreti mens frustraretur. Hactenus Ille.

Quia designatio est conditio sine qua non.

63. Hoc fundamentum fati debile attento illo principio Juris Canonici, & ponitur c. Ad Apostolicam. de Reg. Multa fieri prohibentur, quæ si facta fuerint obtinent roboris firmitatem.

Fundamentum fati debile attento illo principio Juris Canonici, & ponitur c. *Ad Apostolicam.* de Reg. *Multa fieri prohibentur, quæ si facta fuerint obtinent roboris firmitatem.* Respondeo ergo tam multiplicationem cognationis, quam incertitudinem susceptorum fati vitari per simplex præceptum, quo præcipitur parentibus designatio, & per simplicem prohibitionem, quâ prohibetur Parochis, ne admittant aliquem non designatum.

Sanè eodem modo & eadem formâ verborum præcipitur Parochis descriptio nominum Patrinorum in libro, utique ad majorem eorum certitudinem. Quis tamen ideo dixerit, nullum esse Patrinum, si ex negligentia, vel malitia Parochi nullius nomen in libro describatur; vel unum tantum esse, etsi duo fuerint designati & admissi, si unus dumtaxat nomen describatur? Non credo Sanchezium, si viveret, id facile admissurum.

64. Trident.

Sed contra argumentatur Secundò; Trident. eo cap. 2. in fine, sic concludit: *Omnibus inter alias personas huius spiritualis cognationis impedimentis omnino sublatis.* Cùm ergo personæ ibi contentæ hujus cognationis participes nominentur Patrini designati

ad id munus obeundum: omnes personæ, quæ designatæ non sunt, minimè erunt capaces illius.

Et confirmatur, quia mens Trident. fuit, ut ex præmio ejus cap. 2. constat, omnino coarctare jus antiquum de hac cognatione contrahenda loquens, ut tantùm extendatur ad personas in eo decreto contentas: & ita concludit omnino auferri inter alias, præter ibi enumeratas. At Patrini ibi non absoluted enumerantur, sed cum ea qualitate, ut designati sint.

Respondeo etiam cum ea qualitate, ut nomina eorum describantur in libro: & tamen non est qualitas irritans actum, si aliter fiat.

65. Sicuri & aliud desumptum ex Tridentino.

Planè, inquit, non est irritans, quia qualitas subsequens: at designatio præcedit susceptionem: adeoque ex subiecta materia satis liquet hanc esse irritantem; minimè illam.

Fateor hanc esse differentiam inter illas condiciones. Sed quid tum? Inde enim ad summum sequitur, quòd designatio possit esse conditio irritans; quòd autem de facto sit, inde præcisè non convincitur. Nam etiam unitas jure antiquo erat conditio præcedens, & tamen non irritabat.

Deinde, sicuti Ecclesia de facto per illam novam constitutionem Tridentini, irritavit ex parte Susceptionem antiqui iuris, alioquin validam, auferens impedimentum confraternitatis spiritualis; ita pariter potuisset illam irritare ex toto, auferendo omnem cognationem spiritualem inter illos, quorum nomina non scriberentur in libro, ad sic meliùs evitandam incertitudinem Susceptorum, & per consequens ad impedienda Matrimonia invalida, quæ aliàs defectu probationis non posset impedire.

66. Objectio.

Contra; ex ipsiis verbis Concilij colligitur una irritatio, & non alia: dicit enim: *Quòd si alij ultra designatos baptizatum tetigerint cognationem spirituales nullo pacto contrahant. Ultra designatos, inquam, non additi & descriptos in libro.*

Responsio.

Respondeo illa verba potius facere pro nobis: siquidem ubi nulli designati sunt, nullus tangit ultra designatos; nam *ly ultra*, videtur connotare designatos, tamquam terminum, ultra quem alij sint: sicuti nemo diceret locum aliquem esse ultra marinum, seu ultra mare, nisi sic mare, ultra quod est talis locus. Requiritur ergo quòd aliqui sint designati, ut aliqui alij tunc tangentes dicantur esse ultra designatos. Ita sibi obijcit Dicastillo de Sacramento Matrimonij disp. 7. n. 280.

Quæritur quid importet *ly ultra*, quando Tridentinum dicit, si alij ultra designati & c.

Dicastillo.

Nihilominus, inquit, si spectemus vim vocis, *Ultra*, etiam in hoc casu dicendum videtur non requiri designatos aliquos, ut alij non designati, qui tangunt, dicantur esse ultra designatos; idque maximè locum habet; quando illud, quod apponitur post verbum *Ultra* involvit negationem; tunc enim solùm requiritur, quòd illud aliud, quod negatur, non fiat; non verò quòd aliquid aliud antecedenter fiat.

Exemplo res fiet manifesta. Nam si præcipiatur quòd nemo gestet tale genus armorum ultra milites, etiam si nullus sit miles, qui talia gestet arma, & fortè communes cives gestant, censentur contravenire legi præcipienti, ut nemo ultra milites gestet. Huc usque Dicastillo; nec malè.

Unde verba Tridentini videntur habere hunc sensum: Nullus, qui designatus non fuerit, contrahet cognationem; sicuti in exemplo mox allegato; Nullus qui miles non est, feret talia arma, sive milites aliqui sint, sive non sint, quod videtur impertinens ad veritatem illius propositionis.

67. Sed numquid, quæ militis, eadem est ratio Patrini? Non puto. Quæ ergo differentia? Respondeo, quòd nulla sit necessitas militum, qui talia gestent arma: at verò ex constitutione Ecclesiæ oportet in Baptismo solemniter esse aliquos Patrimos. Quando itaque non sunt designati, qui tangant, videtur esse mens Ecclesiæ, ne baptizatus careat omni Patrino, ut ille qui tangit sit verus Patrimus juxta antiquum jus, ne Baptismus destruat illà solemnitate. Neque enim per hoc præcisè multiplicabitur cognatio, quia non propterea plures contrahent cognationem; veluti, cum & ipsi designati tangunt, & præter ipsos adhuc alij, quam solam multiplicationem voluit Trident. evitare.

68. Si inferas: ergo tamen si aliqui forent designati, si tamen non tangerent, & alij non designati tangerent, isti non designati contraherent cognationem. Respondeo, hoc non esse inconveniens; neque manifestè repugnat verbis Tridentini, quæ patiuntur explicationem jam dictam.

Henriquez. Et ita docet Henriquez lib. 12. de Matr. c. 11. n. 3. ubi ait (teste Sanchio supra n. 20.) unum solum tenentem infantem, quamvis non sit à parentibus designatus, sed ipsis invitis id munus obeat, effici verum Patrimum, ac contrahere hanc cognationem. Perinde certè est nullum ex designatis id munus exequi, & nullum fuisse designatum. Atque hanc sententiam Sanchez supra vocat valde probabilem, quamvis oppositam existimet probabiliorem.

Videtur idem esse ac si diceretur: Nullus qui designatus non fuerit, contrahet cognationem.

Equidem illam majorem probabilitatè, non efficaciter concludunt illa verba Concilij supra in 2. argumento Sanchij allegata: *Omnibus inter alias personas &c.* Enim verò afficiunt solam cognationem, quæ oritur ex Confirmatione. Pater ex verbis præcedentibus. *Ea quoque cognatio, quæ ex Confirmatione contrahitur, confirmantem & confirmatum, illiusq; patrem & matrem, ac tenentem non egrediatur: omnibus inter alias personas &c.*

Ubi nulla fit mentio designationis, aut numeri Patrinorum; ac proinde circa Patrimum Confirmationis videtur manere jus antiquum in suo robore: & ideo unum solùm esse adhibendum, & quotquot confirmatum tetigerint, contrahere cognationem. Quidni, cum decretum Tridentini sit correctorium juris communis, adeoque restringi debeat, & ampliari non possit ultra terminos, in quibus loquitur? Loquitur autem de Patrino solius Baptismi.

Accedit, quòd quando textus aliquis, idem prorsus, quod de Baptismo statuerat, vult in Confirmatione servari, id dilucis verbis explicet. Ut constat ex c. fin. de Cog. spirit. in 6. ibi: *De Confirmatione insuper quantum ad hoc, idem iudicium est habendum. Et c. 1. sic lego: Eadem quæ de suscipiente sunt dicta, sunt etiam de baptizate censenda.*

Si ergo fuisset mens Concilij idem omnino quoad omnia statuere in Patrino Confirmationis, quod antea statuerat in Patrino Baptismi, cur non simpliciter dixisset: *Eadem quæ de suscipiente in Baptismo sunt dicta, sunt etiam de suscipiente in Confirmatione censenda?* Profectò, inquit Sanch. supra n. 9. negari non potest, rem hanc non esse claram, sed difficultatem habere. Profectò, dico ego, si hæc res non est clara, valde obscura est probatio Sanchij, quæ petitur ex illis verbis: *Omnibus inter &c.*

Ad Confirmationem dico; non esse mentem Concilij coartare jus antiquum ultra proprietatem suorum verborum: verba autem ejus non restringunt numerum Patrinorum, sed potius ampliant, ut patet. Et ut esset mens Trident. restringere, sufficeret simplex prohibitio, ubi verba non clarè sonant irritationem.

Restringit ergo jus antiquum irritando illud, quoad fraternitatem spirituales, & ex parte compaternitatem, auferens impedimentum dirimens, quod olim erat inter baptizatum ex una parte & suscipientis filios, ac uxorem ante susceptionem carnaliter cognitam ab eodem ex altera c. 1. de Cog. spirit. in 6. Item inter patrem baptizati, & uxorem levantis prius ab eo cognitam c. 4. de Cog. spirit. Denique inter

Judicatur probabile à Sanchez, quamvis existimet probabilius;

inter baptizatum, & filium baptizantis c. 8. eodem.

Atque in hoc satis reducit matrimonium ad 3. & 4. fundamentum Sanchij. Tertio (inquit) quia decretum irritans semper inducit novam actus formam. Cum ergo decretum Tridentini irritet cognationem inter Paternos non designatos, petet designationem, tamquam formam, qua non servata corrumpit cognatio.

Ex quibus non difficile erit respondere ad 3. & 4. fundamentum Sanchij. Tertio (inquit) quia decretum irritans semper inducit novam actus formam. Cum ergo decretum Tridentini irritet cognationem inter Paternos non designatos, petet designationem, tamquam formam, qua non servata corrumpit cognatio.

Est petitio principij, de hoc enim querimus, an Trident. irritet cognationem inter quoscumque non designatos, an vero solum inter non designatos, quando aliqui designati sunt, qui tangunt.

Tandem (inquit Sanchez) quia dispositio Concil. Trid. restringens hoc impedimentum ad pauciores personas, non tamquam odiosa & restringenda, est concipienda, sed tamquam favorabilis, & proinde extendenda. Quamvis enim corrigat jus commune, at reducit Matrimonium ad suam pristinam naturam; juxta quam validum erat inter omnes illas personas: & coarctat ejus impedimentum dirimens. Editum enim de Matrimonio non contrahendo est odiosum.

Respondet: esse decretum Concilij sit ample intelligendum: equidem non ultra naturalem & civilem proprietatem verborum, nisi ad absurdum evitandum, quale hic nullum invenitur; quin immo admittit extensione Sanchij sequitur absurdum, scilicet hujusmodi Baptismum solemnem carere sua precipua solemnitate, & sic baptizatum carere omni Paterno, & spirituali pedagogo.

Ex quo datur intelligi, quod licet dispositio Trident. sit favorabilis in quantum reducit Matrimonium ad pristinam naturam, odiosa tamen, & restringenda merito censei possit, & debeat, quatenus destructiva, ut sic loquar, precipue solemnitatis, quam Ecclesia voluit in omni Baptismo solemnem adhiberi, & qua maxime utilis est baptizato. Hæc pro prima parte conclusionis.

Progredior ad secundam, qua sic se habet: Si plures quam duo assignentur, & admittantur, quotquot simul tetigerint, contrahunt cognationem.

Dico & admittantur, quia eo ipso, inquit, Sanchez supra n. 15. quod Parochus Tri-

dentini præceptum exequens, expellit alios præter duos diversi sexus, censetur illi expulsi perinde ac si designati non essent.

Contrarium putat Dicastillo supra num. 287. Ratio ipsius est: quia ne unum quidem verbum est in Tridentino, quod sonet irritam esse designationem parentum, si Parochus designatos non admittat; neque in toto capite est unum verbum, quod ipsi præcipiatur repellere, aut non admittere aliquem ex designatis, nedum quo infirmeret designatio; sed tantum ibi dicitur: Diligenter ab ijs, ad quos spectabit, sciscietur, quem, vel quos elegerint ut baptizatum de sacro fonte suscipiant, & eum, vel eos tantum ad illum suscipiendum admittat &c. Quæ verba nihil de designationis non admittendis, aut rejiciendis habent. Aliud enim est admittere tantum designatos, aliud verò inter designatos quosdam expellere, & quosdam admittere, quod non decernit Concilium. Huc usque Dicastillo.

Sed videtur legisse Tridentinum sine perspicillijs, id est, inspexisse videtur, sed non perspexisse. Alioquin quomodo ignorare potuisset ly Tantum excludere omnes, etiam designatos, præter eum, id est, unum, vel eos, id est, unum & unam? Præcipitur ergo Parochis ut non admittant nisi eum, vel eos à parentibus designatos.

An forte crediderit Dicastillo Parochum neutiquam peccare ministrando Baptismum vel sine Paterno, vel admittendo plures duobus, vel duos tantum ejusdem sexus? Non credo. Profecto valde errasset Pontius supra arguens hujusmodi Parochum de peccato mortali, ubi ne quidem veniale commississet.

Nemo ambigit ministrum Sacramentorum obligari ad Sacramenta ministranda juxta legem, & præscriptum Ecclesie. Præscribit autem Trident. in illo cap. ut unus tantum vel ad summum unus & una baptizatum de Baptismo suscipiant: Parochi ergo est curare ut secundum illam legem Sacramentum ministretur; ergo repellere debet & non admittere quoscumque, etiam designatos supra illum numerum.

Hinc appositè Rit. Rom. Tit. de Baptismo §. de Patris. in principio: Parochus antequam ad baptizandum accedat, ab ijs, ad quos spectat, exquirat diligenter, quem, vel quos suscipiendos, seu Paternos elegerint, qui infantem de sacro fonte suscipiant, ne plures quam liceat, aut indignos vel ineptos admittat. Sicuti ergo indubie peccat Parochus admittendo indignos & ineptos, quantumvis à parentibus designatos; ita non dubito quin peccet admittendo plures quam duos, tamen à parentibus designatos.

An autem per non admissionem Parochi

admissi & simul tangentes contrahunt cognationem spiritua- lem. Dicast.

73

Rit. Rom.

Licet plures quam duos admittere sit illicitum:

76

D d d 2

redd 2

Cap. 1. de m.

72. Respondetur ad alia fundamenta Sanchez

Dicentis designatorem esse formam,

73.

Et decretum Tridentini esse favorabile.

74.

Plures quam duo assignati &

reddatur irrita designatio parentum, haud satis clarè exprimitur in Tridentino. Verumtamen quia Parocho incumbit, ut ex Rit. jam jam commemorato manifestum est, rejicere plures quàm duos, similiter non admittere indignos vel ineptos, videtur menti Ecclesiae fuisse, amovere omnes illos ab hoc munere, qui ex rationabili causa non admittuntur, vel rejiciuntur; dummodo alij admissi tetigerint.

Non tamen invalidum,

Ferd. Rebel. lvs.

Secundum declarationem Cardinalium, Basili. Paganini.

77.

Cap. fin. de Cogn. spirit. in 6.

Et sacrorum Canonum instituta.

Tridentinal decretum, videtur solum irritans.

78.

Res equidem incerta: unde expressi in conclusione quod certius est: & quod declarasse congregationem Cardinalium testatur Ferdinandus Rebellus 2. de obligat. Justitiae lib. 3. q. 6. n. 6. & in Appendice ad l. 4. sect. 4. n. 96. in hæc verba: *Quod si plures sint designati, qui omnes baptizatum remeunt, qui omnes fuerunt admissi, nec constat quod ex decreto Concilij fuerunt designati ad contrahendam compatemitate, omnes contraxerunt cognationem spirituales, qui tetigerunt: puniunt tamen Parocho.* Ita refert Bas. Pontius supra n. 12.

Probatum Primò: quia Tridentinum prohibens plurium admissionem, non irritat factum; argumento c. Fin. de Cogn. spirit. in 6. ubi, non obstante prohibitione, expressè decernitur omnes tangentes hanc cognationem contrahere.

Et confirmatur, quia Tridentinum eò cap. 2. permittit, ut unus, vel una tantum adsumatur juxta sacrorum Canonum instituta: ergo eodem modo intelligendum est, quo illi Canones. At illi non irritabant plurium admissionem, sed solum prohibebant; ergo &c.

Probatum Secundò: quia in omnibus designatis & admissis inveniuntur omnes conditiones à Concilio requisitæ, scilicet designatio, & admissio.

Probatum Tertiò: quia communis DD. sententia (teste Sanchio supra n. 13.) tradit, actum gestum contra legem esse firmum, ubi lex non adjicit decretum irritans, poenamque erga transgressores indicit. Quod in hoc Tridentini decreto reperitur: jubet enim Parocho ne plures quàm duos admittat, nec addit decretum irritans: ac jubet eam plures admittentem puniri arbitrio Ordinarij.

Dices: quidni addat decretum irritans? Ait enim: *Quod si alij ultra designatos (scilicet unum & unam ad summum, de quibus supra locutum fuerat) baptizatum tetigerint, cognationem spirituales nullo pacto contrahant.*

Respondet Sanchez supra: Post prohibitionem admissionis plurium quàm duorum Patrinorum diversi sexus, ubi Concil. adjicit clausulam irritantem, solum comprehendit tangentes non designatos: quod

si vellet irritare factum, quando plures duobus designantur, facile id potest exprimeret, addendo: *Ultra duos designatos.* Cum ergo id non expresserit, signum est noluisse irritare.

Et ideo hic Auctor amplectitur nostram conclusionem n. 14. tamquam veriore oppositâ, & pro illa citat multos DD. n. 13. quam etiam sequitur Dicastil. n. 286. supra.

Sed contra (ut tantò magis elucescat veritas) si Concilium voluisset irritare factum, quando plures designati, & non admissi tangunt, facile id potuisset exprimeret dicendo: *Ultra designatos, & admissos.* Cum ergo id non expresserit, signum est noluisse irritare. Ecce Sanchez quemadmodum tibi securis in crura redit.

Et si quispiam pro te reponat: admissio in decreto irritante subintelligitur: dico ego similiter; numerum Patrinorum subintelligi, ut sensus sit, quem supra insinavi: *Quod si alij ultra designatos, scilicet unum & unam ad summum, de quibus Concil. antea fecerat mentionem, baptizatum tetigerint &c.*

Dices: rejectus à Parocho perinde habetur, ac si non fuisset designatus. Respondet: designatus ultra duos perinde habetur ac si designatus non fuisset, quia illegitimè designatus: decretum autem irritans videtur intelligendum de ijs, qui legitimè designantur, ut sensus sit: *Quod si alij ultra legitimè designatos &c. id est, ultra unum & unam, sive ultra quos diversi sexus.*

Unde eadem est difficultas de duobus ejusdem sexus: nam alter eorum est illegitimè designatus, & cum non sit major ratio de uno quàm de altero, uterque.

Atque ex his satis probabile est, nullum eorum, qui illegitimè designantur, contrahere cognationem spirituales; quia nullus eorum exercet munus illud eò modo, quo ab Ecclesia statutum est, ac proinde nullus est, verus ac legitimus Suseptor. Tridentinum enim hoc munus restrinxit ad illum, qui fuerit vel totalis Suseptor, vel in partialis ut solum habeat alium socium diversi sexus.

In hanc sententiam magis inclinat Suario 3. parte q. 67. a 8. §. Sed quæres, quamvis dicat, alijs probabile videri posse, omnes contrahere; & ideo quia res est dubia, abstinentium esse à Matrimonio.

Fateor rem esse dubiam: & quia in dubio de valore actus, præsumendus est valor, ut ex jure civili & canonico ostendimus conclus. 4. circa finem; ideo cum Sanchio & alijs non paucis præsertim accedentibus declarationibus Cardinalium, (quæ quamvis non satis authentice juxta determinationem Urbani VIII. superius allegatam, magne

tamen sunt auctoritatis) eligo rursùm & dico; omnes designatos & admissos, legitime vel illegitime esse veros Suscepiros, & per consequens contrahere cognationem spiritualem, nisi aliquid aliud obstat. Plura de hac cognatione in materia de Matrimonio. Hæc pauca impræsentiarum volui exhibere, ne principalior obligatio Patrum videretur totaliter prætermissa.

81. Et hæcenus quidem de Baptismo fluminis (qui est propriè dictum Sacramentum) & quantum sufficit pro hoc loco de Baptismo Fluminis, sic dictus, quoniam

in adultis supplet vicem Baptismi fluminis, conferendo gratiam sanctificantem & remissionem peccatorum, quamvis diverso modo, scilicet ex opere operantis; unde non est verum Sacramentum, sed votum dumtaxat Sacramenti; perfecta utique contritio, vel amor Dei super omnia, de quibus latius disp. 6. de Virtute Pœnitentiæ.

His duobus Baptismatibus adiungunt communiter Theologi Baptisma Sanguinis, cuius in præcedentibus aliquoties fecimus mentionem, & explicationem ad causam disputationis rejecimus. Sit itaque

SECTIO SEPTIMA.

De Baptismo Sanguinis seu Martyrio.

Postquam Dominus Christus in Ecclesia sua Sacramentum novi Testamenti pro Circumcisione carnis Sanctum Baptismum dedit, & aperitissime dixit: Si quis non renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non intrabit in regnum celorum: iam non debemus quærere, quando quisque fuerit baptizatus, sed quoscumque legimus in corpore Christi, quod est Ecclesia, pertinere ad regnum celorum, non nisi baptizatos intelligere debemus, nisi forte quos angustia temporis invenit, & nolentes negare Christum, antequam baptizarentur, occisi sunt, quibus ipsa passio pro Baptismo deputata est. Verba sunt magni Patris Aug. Epist. 108.

Ex quibus hæud difficile erit unicuique colligere, quid sit Martyrium, & cur appelletur Baptismus Sanguinis? Quid, inquam, sit Martyrium, scilicet passio mortis pro fide Christi: & cur appelletur Baptismus sanguinis; quia videlicet pro Baptismo fluminis deputatur.

Quæris quomodo deputetur? Audi eundem Sanctum & Eximium Ecclesiæ Doctorem lib. 13. de Civit. c. 7. Quicumque etiam non percepto regenerationis lavacro pro Christi confessione moriuntur: tantum eis valet ad dimittenda peccata, quantum si abluerentur sacro fonte Baptismatis.

Probationem continuò atexit: Qui enim dixit: Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non intrabit in regnum celorum: alia sententiâ istos fecit exceptos, ubi non minus generaliter dixit: Qui me confessus fuerit coram hominibus, confitebor & ego eum coram patre meo, qui in cælis est.

Et alio loco. Qui perdidit animam suam propter me inveniet eam. Hinc est quod scripsit: Pretiosa in conspectu Domini mors

sanctorum eius. Quid enim pretiosius quam mors per quam fit ut etiam delicta omnia dimittantur, & merita cumulatiùs augeantur? Hæcenus D. Aug.

De hoc ergo Martyrio præsens instituitur Sectio; & disputatur Primò, quid ad ipsum sit necessarium. Secundò, quam efficaciam habeat. Tertiò, quando conferat suum effectum. Ut autem omnia exhaustius proponantur, & quæ par est claritate discutiantur; rursus de hinc seu describo Martyrium, & dico:

CONCLUSIO I.

Martyrium est mors illata pro fide Christi, aut vera virtute.

Martyrium græcè, latinè idem est quod testimonium; equidem secutiùm usum Ecclesiasticum appropriatur testimonio, quod datur Deo, vel Christo per mortem. Notate verba, signate mysteria.

Primum mysterium explicat D. Aug. con. 2. super illud Psal. 34. Deus meus & Dominus meus in causam meam. Non in peccatum meum, inquit, sed in causam meam. Non in id, quod mecum habet latro commune, sed in illud, quod beati, qui persecutionem patiuntur propter iustitiam. Hæc enim causa discreta est. Nam peccata similis est bonis, & malis. Itaque Martyres non faciunt peccata (supple, sola) sed causam.

Hinc scribens Bonifacio comiti Epist. 50. asseveranter loquitur dicens: Veri Martyres illi sunt, de quibus Dominus ait: Beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam.

D d d 3

tiam

I. Aug.

Quid sit Martyrium, & cur appelletur baptizatus sanguinis.

S. Aug.

Jon. 3. v. 5.

Matt. 10. v. 32.

Matt. 16. v. 25.

Psal. 115. v. 13.

2. Conditiones ad martyrium requirit.

S. Aug.

Matt. 5. v. 10.